

Slovenija-transplant

Darovanje organov in tkiv

ZA NAMEN ZDRAVLJENJA

Odgovori
na pogosta vprašanja

**Darovanje
organov je plemenito
in prostovoljno dejanje.
Z darovanjem nekomu
omogočimo zdravljenje
po naši smrti.**

Je gesta
solidarnosti, znak
človečnosti, zaupanja
in notranjega miru, ko se
odkrito soočimo z lastno
minljivostjo in odnosom do
soljudi. Vsak ima pravico in
možnost, da o darovanju
organov odloča
svobodno.

O OPREDELITVI

Z opredelitvijo izkažete podporo darovanju organov in solidarnostno pripravljenost na pomoč drugemu v stiski. **Za dejansko darovanje pa morajo biti izpolnjeni vsi zakonski pogoji in medicinski kriteriji.**

Brez soglasja svojcev ali umrle osebe postopki za darovanje ne štejejo.

ALI

je kronična bolezen ovira za opredelitev?

Ne. Za darovanje se lahko opredeli vsak, ne glede na kronične bolezni. Ob smrti klinično oceno primernosti posameznih organov in tkiv za darovanje opravijo zdravniki specialisti.

KDO

se lahko opredeli kot darovalec_ka organov in tkiv?

Opredeli se lahko vsaka oseba, starejša od 15 let, ki je sposobna za razsojanje.

ALI

sem prestar_a za opredelitev?

Ne. Zgornje starostne meje za opredelitev ni.

S podaljševanjem življenjske dobe se starost darovalcev zvišuje. Za darovanje roženic in nekaterih tkiv zgornje starostne omejitve ni.

KAKO

se opredelim?

Možnosti sta dve:
osebno s podpisom izjave
na lokacijah za opredelitev
ali po elektronski poti pre-
ko portala **eUprava**.

PREKO SPLETA

Hitro, varno in enostavno
se opredeliš preko portala
<http://e-uprava.gov.si/>

OSEBNO

**Osebno se oglasiš na
mestih za opredelitev
in izpolniš obrazec.**

Potrebuješ osebni
dokument in kartico
zdravstvenega
zavarovanja.

Lokacije:

**Po opredelitvi
s svojim stališčem
seznani svoje
najbližje.**

- Prijaviš se (s kvalificiranim potrdilom, novo osebno izkaznico, smsPASS-om etc.).
- Na naslovni strani izbereš področje »Sociala/Zdravje/Smrt«.
- Izbereš kategorijo »Zdravje« ali »Smrt« (v obeh primerih je prva aktivnost »Darovanje organov«).
- Klikneš »Darovanje organov« in na vlogo Opredelitev.
- Izbereš opredelitev za ali proti darovanju.
- Izjavo elektronsko podpišeš in zaključiš postopek.

ALI

bo moja odločitev vplivala na zdravstveno obravnavo? Strah me je, da me v primeru kritične zdravstvene situacije ne bodo zdravili.

Opredelitev glede darovanja v nobenem primeru ne bo in ne more vplivati na tvojo zdravstveno oskrbo. Podatek o opredelitvi je zaveden in skrbno varovan v ločenem registru in ni zapisan na zdravstveni kartici. Do smrti nihče nima vpogleda v tvoj podatek glede darovanja. Dokler ne nastopi smrt, se zdravstvene ekipe vedno trudijo ohraniti življenje z vsemi razpoložljivimi metodami in možnostmi zdravljenja. Šele po smrti ga lahko odklene transplantacijski koordinator.

SE

lahko opredelim za ali proti posmrtnemu darovan-

ju organov?

Da. Opredeliš se lahko bodisi **ZA** bodisi **PROTI** darovanju organov in tkiv po smrti.

ALI

lahko svojo odločitev tekom življenja spremenim?

Da. Odločitev spremeniš po isti poti, kot si se opredelil_a (elektronsko ali osebno).

ALI

mi lahko obrazec za opredelitev pošljete po spletni ali običajni pošti?

Ne, zaradi varnosti po zakonu to ni dovoljeno.

ALI

bom dobil_a kartico, kjer bo zabeležena moja odločitev?

Ne. V Sloveniji nimamo sistema kartic. Po zakonu podatek o opredelitvi zabeležimo v skrbno varovanem registru opredeljenih oseb.

ZADOSTUJE,

če svoje stališče povem članom moje družine oziroma bližnjim?

Pomaga, nima pa enake teže kot formalna opredelitev v nacionalnem registru. V Slovenija-transplantu spodbujamo, da svojo odločitev formalno zabeležiš, in da z odločitvijo seznaniš bližnje. Po slovenski zakonodaji je pogovor s svojci o možnosti darovanja po smrti obvezen, če volja umrle osebe ni zabeležena v registru opredeljenih oseb. Če je volja umrle_ga zabeležena, se svojce o darovanju le obvesti.

PO SMRTI

želim darovati organe za zdravljenje in telo v raziskovalne namene. Lahko oboje uredim pri vas?

Ne. Darovanje organov in tkiv za namen zdravljenja in darovanje telesa za raziskovalne namene sta ločena postopka.

Za darovanje telesa se obrni na tajništvo Inštituta za anatomijo Medicinske fakultete v Ljubljani (01 543 73 02).

O OPREDELITVI

nisem nikoli razmišljal_a, oziroma še razmišljam. Imam še nekaj vprašanj, strahov in dilem. Kje najdem več informacij?

Obišči spletno stran www.slovenija-transplant.si in spremljaj naše objave na družbenih omrežjih.

O DAROVANJU

KATERE

organe lahko darujem po smrti?

V Sloveniji lahko darujemo srce, ledvici, jetra, trebušno slinavko in pljuča, v redkih primerih črevo.

KATERE

organe lahko darujem za časa življenja?

V Sloveniji lahko darujemo le ledvico, in sicer med sorodniki in čustveno povezanimi osebami. Vsak primer presoja Etična komisija za presaditve.

Zdravje darovalca_ke ne sme biti ogroženo in tveganje mora biti sorazmerno s pričakovano koristjo za prejemnika_co. Ključno je, da pri darovanju za časa življenja ne gre za prisilno ali plačano darovanje ali za druge oblike zlorab darovalcev ledvic.

OBSTAJA

starostna omejitev za darovanje organov in tkiv?

Kar se tiče starosti darovalca_ke, ni nobene starostne omejitve. Daruje lahko vsak, od novorojenega otroka, do osebe visoke starosti. Ocenjuje se medicinska primernost in funkcionalnost vsakega organa ali tkiva posebej. Velja pa starostna omejitev za presaditev nekaterih organov.

ALI

lahko določim, katere organe bi daroval_a po smrti?

Ne. Zdravniki presojajo, kateri organi pokojne_ga so medicinsko primerni in dovolj kakovostni oz. funkcionalni za nadaljnje zdravljenje s presaditvijo.

ALI

moja vera dovoljuje darovanje po smrti?

Vsa večja verstva sveta podpirajo darovanje organov in spodbujajo darovanje, saj gre za pomoč sočloveku v stiski. Celost telesa pri darovanju ni oskrunjena. Zdravniške ekipe med odvzemom pokojnega obravnavajo skrajno spoštljivo, vse odprte rane zašijejo. Po odvzemu je možen pogreb z odprto krsto. Telo je na pogled v podobnem stanju, kot po operativnem posegu.

ALI

lahko darujem organe v primeru smrti doma ali izven bolnišnice?

Ne. Darovanje je mogoče samo v primeru potrjene smrti v bolnišničnem okolju.

BO

država krila stroške mojega pogreba, če bom daroval_a organe?

Ne. Kakršna koli premoženjska korist ali denarno nadomestilo za darovanje po zakonu ni dovoljeno. Darovanje organov je prostovoljno, anonimno in altruistično.

KAKO

poteka darovanje po smrti?

O darovanju odločajo okoliščine smrti. V skladu s slovensko zakonodajo je darovanje organov dovoljeno po potrjeni **možganski** ali **cirkulatorni** smrti.

Možganska smrt

pomeni nepovratno in dokončno odpoved celotnih možganov – obeh hemisfer in možganskega debla.

Lahko je posledica hudih možganskih poškodb (zaradi padcev, nesreč), nenadnih, največkrat spontanih krvavitev, možganske kapi, pomanjkanja preskrbe možganov s kisikom (zaradi zadušitev, zastrupitev, srčnega zastoja) ter rakavih tvorbo v predelu možganov.

Cirkulatorna smrt

pomeni nepovratno prekinitev krvnega obtoka in dihanja.

Najpogosteje je posledica dokončne zaustavitve srca.

O ZDRAVLJENJU S PRESADITVIJO

KDAJ

**je potrebna
transplantacija
organa?**

Različne bolezni privedejo do končne odpovedi organov (npr. ishemična bolezen srca, dilatativna kardiomiopatija, valvularna bolezen srca, arterijska pljučna hipertenzija, pljučna fibroza, kronična obstruktivna pljučna bolezen, kronične jetrne bolezni, bolezni ledvic, redkejša avtoimune in druge bolezni ...). Zbolevajo ljudje vseh starosti, tudi otroci, mladostniki in mlajši odrasli. Stanje do končne odpovedi se lahko razvija več let, celo desetletij. Lahko pa pride tudi do nenadne, akutne odpovedi delovanja organa. Takrat je potrebna urgentna presaditev.

**Presaditev ali
transplantacija organov
je način zdravljenja končne
odpovedi delovanja organov.
Je eden največjih dosežkov
sodobne medicine. Izvede
se, kadar so vse druge
možnosti in metode
zdravljenja
izčrpane.**

KOLIKO

presaditev organov opravimo na leto v Sloveniji?

V UKC Ljubljana opravijo okoli 110 do 120 transplantacij organov na leto. Največ je presaditev ledvic.

KOLIKO

**ljudi čaka na zdravljenje s
presaditvijo organa?**

V Sloveniji je na čakalnem seznamu okoli 200 pacientov.

KAKO

poteka zdravljenje s presaditvijo organov pri nas?

Slovenija na področju transplantacijske medicine sodi v sam svetovni vrh. Odvzem in presaditev organov sta medicinsko zahtevna posega, ki zahtevata visoko usposobljene strokovnjake, odlično koordinacijo številčne multidisciplinarne ekipe in ustrezno opremljene prostore. Zdravljenje poteka v Centru za transplantacijsko dejavnost v UKC Ljubljana, kjer tudi zagotavljajo odlično pripravo bolnikov na poseg, pooperativno oskrbo ter dolgoročno spremljanje in vodenje bolnikov.

KJE

dobim več informacij o izkušnjah z zdravljenjem?

Oglej si video posnetke o izkušnjah iz prve roke.

KAKO

dolge so čakalne dobe za zdravljenje s presaditvijo?

Čas čakanja na presaditev se razlikuje od primera do primera, odloča več dejavnikov (urgentnost, pripravljenost bolnika, ustreznost organa itd.). Povprečno imamo v Sloveniji ene izmed najkrajših čakalnih dob med državami Eurotransplanta. Na presaditev ledvice se v povprečju čaka 12 mesecev, na srce 8 mesecev, na pljuča 6 mesecev in na jetra okoli 3 mesece. V urgentnih in ogrožajočih primerih je čakalna doba za srce, pljuča in jetra bistveno krajša, običajno nekaj dni ali tednov.

10 RAZLOGOV ZA DAROVANJE

1.

Darovanje organov je plemenito in človekoljubno dejanje, je najvišja oblika sočutja in pomoči.

2.

En_a darovalec_ka lahko reši življenje devetim ljudem ali jim pomaga v hudi bolezni.

3.

Statistično je trikrat večja verjetnost, da bomo sami potrebovali zdravljenje s presaditvijo, kot da bomo po smrti darovali organe.

4.

Z darovanjem organov po smrti ničesar ne izgubimo, lahko samo naredimo veliko dobrega.

5.

Zdravljenje s presaditvijo organov je zelo uspešna, pogosto tudi edina metoda zdravljenja in možnost za preživetje.

6.

Več bolezni privede do končne ali nenadne odpovedi vitalnih organov. Zbolevalo ljudi vseh starosti, tudi otroci, mladostniki in mlajši odrasli.

7.

Vsa večja verstva sveta spodbujajo darovanje organov. Razumejo ga kot visoko etično dejanje, kot izraz ljubezni do sočloveka.

8.

V primeru tragične in nenadne smrti je darovanje organov lahko velika tolažba svojcem.

9.

V Sloveniji imamo odlično urejen sistem darovanja organov, ki je pregleden, varen, etično naravnan. Bolniki imajo dostop do vrhunskega zdravljenja s presaditvijo organov.

10.

Postopek opredelitve za ali proti darovanju je preko spleta hiter, varen in preprost.

*Odlepi nalepko in jo prilepi na vidno mesto
v avtu, v pisarni, doma ...*

Slovenija-transplant

Zavod Republike Slovenije
za presaditve organov in tkiv
Slovenija transplant

Zaloška 7, SI-1000 Ljubljana
T +386 1 300 68 60
www.slovenija-transplant.si

